



СЕКРЕТАРІАТ
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ

Г. С. ЩЕРБАТІЙ
foi+request-18000-295ec4bb@dostup.pravda.com.ua

вул. Грушевського, 12/2, Київ, 01008,
тел.: (044) 253 7799, факс: (044) 256 7671

Департамент інформації та
комунікацій з громадськістю

3 березня 2017 р. № 17-17/495

Шановна Галино Сергіївно!

За результатами опрацювання Вашого запиту від 27.02.2017, що надійшов до Секретаріату Кабінету Міністрів електронною поштою, в межах компетенції надсилаємо скановані копії внесених Міністерством охорони здоров'я матеріалів до проекту розпорядження Кабінету Міністрів «Про затвердження Концепції поліпшення продовольчого забезпечення та якості харчування населення», прийнятого 26.05.2004 за № 332 (додаються).

Додаток: на 13 арк.

З повагою

Директор Департаменту – прес-секретар
Прем'єр-міністра України

Дмитро СТОЛЯРЧУК



КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від

№

Київ

Про затвердження Концепції поліпшення продовольчого забезпечення та якості харчування населення

1. Затвердити Концепцію поліпшення продовольчого забезпечення та якості харчування населення, що додається.
2. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді Міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській і Севастопольській міським держадміністраціям розробити у тримісячний строк заходи щодо реалізації Концепції, затвердженої цим розпорядженням, та інформувати щороку до 1 лютого МОЗ про стан їх виконання.
МОЗ подавати узагальнену інформацію Кабінетові Міністрів України щороку до 1 березня.

Прем'єр-міністр України

В. ЯНУКОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 2004 р. №

КОНЦЕПЦІЯ
поліпшення продовольчого забезпечення
та якості харчування населення

1. Проблема

Харчування населення є глобальною соціально-економічною проблемою, розв'язання якої потребує консолідації зусиль на світовому, національному та регіональному рівні.

За оцінками експертів Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), стан здоров'я людини великою мірою залежить від способу життя, в тому числі від харчування.

Світовий досвід свідчить, що нераціональне та незбалансоване харчування є одним з найважливіших факторів ризику у виникненні серцево-судинних та онкологічних захворювань, діабету, остеопорозу, карієсу, виснаження та інших патологічних станів.

Це було підтверджено на Саміті Тисячоліття, який проходив у Йоханнесбурзі у вересні 2002 року. На Саміті проголошено 8 найважливіших першочергових цілей у розвитку людства до 2015 року, з яких, зокрема, на забезпечення добробуту та харчування населення спрямовані:

- викорінення злиднів і голоду;
- продовольче забезпечення.

Питанням харчування людства було присвячено також Римську міжнародну конференцію, П'ятдесят третю та П'ятдесят п'яту (2000 і 2002 роки) сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я, Глобальний форум з питань продовольства (2002 рік).

На світовому рівні визначено основні проблеми у сфері харчування, що потребують розв'язання, зокрема:

- наявність харчових продуктів у достатній кількості;
- доступність харчових продуктів для всіх верств населення;
- безпечність харчових продуктів для здоров'я;
- раціональне харчування.

Стан харчування населення є однією з найважливіших проблем і для України.



2. Суттєві фактори

За даними Держкомстату (2003 рік), найбільша частка сукупних витрат домогосподарств припадає на харчування (близько 62 відсотків), але рівень споживання ними основних харчових продуктів залишається низьким, а раціони харчування — незбалансованими. Порівняно з 2000 роком на 10 — 15 відсотків скоротилося споживання м'яса, овочів, фруктів, яєць. При цьому фактичне споживання цих біологічно цінних продуктів залишається нижче фізіологічних норм. У той же час збільшилося споживання картоплі та рослинних жирів (на 10 — 15 відсотків).

Такі порушення режиму харчування у поєднанні з гіподинамією є основною причиною розвитку ожиріння (за останні 10 років майже у 2 рази).

Загальнодержавними на сьогодні є проблеми туберкульозу, хвороб органів травлення, новоутворень, ендокринних захворювань і порушень обміну речовин, патології вагітних та ряду інших захворювань, розв'язання яких неможливе без поліпшення харчування населення.

Зростає кількість хворих, які страждають на хронічну патологію, хвороби з обтяжливим перебігом, що потребує особливо витратних технологій лікування.

Особливе занепокоєння викликає стан харчування дітей. Сучасні наукові дослідження підтверджують, що завдяки повноцінному харчуванню у дитячому віці формуються механізми, які зумовлюють стан здоров'я у майбутньому.

Досвід багатьох країн світу свідчить, що спрямоване на забезпечення всіх груп населення повноцінне, раціональне харчування дає позитивні результати в зниженні рівня захворюваності та поліпшенні показників його здоров'я.

3. Мета і завдання Концепції

Метою Концепції є забезпечення зміцнення та збереження здоров'я населення, здійснення профілактики захворювань, пов'язаних з порушенням харчування, поліпшення демографічної ситуації в Україні.

Держава відповідальна за створення соціально-економічних умов, за яких людина може задовольнити свої потреби у повноцінному харчуванні, а також забезпечення функціонування дієвої системи контролю і нагляду за якістю та безпекою продовольчої сировини і харчових продуктів.

Предметом особливої уваги з боку держави є раціональне харчування дітей, як і стан їх здоров'я.

Одним із найважливіших є принцип розвитку найбільш перспективних напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень з метою розширення знань про функції їжі, особливості її біологічної дії на організм, потреби людини в харчових речовинах та енергії, про новітні технології виробництва харчових продуктів, продовольчої сировини тощо.

Для досягнення поставленої мети необхідно створити відповідні соціально-економічні умови, зокрема:

забезпечити доступність харчових продуктів у достатній кількості і в широкому асортименті для всіх верств населення;

забезпечити функціонування ефективної державної системи контролю за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини;

здійснювати систематичне вивчення стану харчування дитячого і дорослого населення;

підвищити рівень культури харчування з урахуванням національних традицій і світового досвіду;

посилити пропаганду серед населення принципів раціонального харчування;

збільшити обсяги використання у вітчизняному виробництві харчової продукції високоякісної сировини і мінімізувати використання з цією метою генетично модифікованої сировини.

4. Впровадження

Виконання завдань, спрямованих на досягнення мети Концепції, можливе шляхом:

1) у сфері забезпечення доступності харчових продуктів у достатній кількості:

поступового зростання розміру мінімальної заробітної плати, стипендій, пенсій та купівельної спроможності населення;

забезпечення функціонування системи надання адресної допомоги малозабезпеченим верствам населення, дітям, вагітним, людям похилого віку та певним категоріям непрацевдатних громадян;

забезпечення повноцінним харчуванням у навчальних закладах дітей із сімей, які потребують соціальної допомоги, та реабілітації дітей у закладах цілодобового перебування (будинки дитини, дитячі будинки, інтернати, притулки тощо);

забезпечення гарячим харчуванням усіх дітей у загальноосвітніх навчальних закладах;

2) у сфері розвитку вітчизняного виробництва харчових продуктів та продовольчої сировини:

удосконалення технологій виробництва та обігу харчових продуктів;

розроблення систем економічного стимулювання вітчизняного виробництва продовольчої сировини та харчових продуктів (насамперед для дітей) з використанням прогресивних механізмів кредитування, ціноутворення, тарифного регулювання, удосконалення податкового законодавства;

розроблення економічних заходів стимулювання виробництва продуктів з високою харчовою та біологічною цінністю;

3) у сфері забезпечення якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини:

функціонування дієвої системи контролю і нагляду за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини на всіх етапах їх виробництва та обігу;

гармонізації вимог законодавства з питань якості та безпеки продовольства з міжнародними (ВООЗ, ФАО, ВТО, ЄС);

законодавчого врегулювання питань виробництва та обігу продовольчої сировини, отриманої з використанням біотехнологій, у тому числі з генетично модифікованої, а також харчових продуктів та кормів для продуктивних тварин, вироблених з її використанням;

створення сучасної інструментальної та аналітичної бази контролю якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини;

впровадження систем перевірки якості на виробництвах харчових продуктів і продовольчої сировини;

впровадження сучасних технологій та обладнання, що виключають можливість бактеріального, хімічного і фізичного забруднення;

4) у сфері виробництва продовольчої сировини:

більш тісної співпраці сільського господарства з харчовою промисловістю;

створення високопродуктивних та екологічно збалансованих агроєкосистем, що забезпечить підвищення урожайності сільськогосподарських культур і продуктивності тваринництва;

визначення сприятливих сировинних зон для виробництва продуктів дитячого харчування та інших спеціальних харчових продуктів;

удосконалення технологій переробки та зберігання продовольчої сировини з метою досягнення максимального збереження її якості та зменшення втрат біологічної цінності;

розвитку вітчизняного виробництва вітамінів, преміксів, мінеральних та інших харчових речовин для збагачення ними харчових продуктів;

створення виробництва харчового білка і білкових сполук для збагачення ними харчових продуктів;

сприяння розробленню нового покоління діагностичних і лікувальних засобів, переважно на біологічній основі, для боротьби з поширенням хвороб сільськогосподарських тварин, у тому числі вірусного походження;

сприяння розробленню нових технологій з метою збільшення виробництва збалансованих кормів для тваринництва;

розроблення новітніх безвідходних технологій, у тому числі виробництва повноцінних продуктів харчування і високоякісних кормів для тваринництва;

5) у сфері виробництва харчових продуктів:

розвитку виробництва продуктів з високою харчовою і біологічною цінністю, в тому числі збагачених макро- та мікронутрієнтами;

створення виробництва продуктів дитячого харчування, у тому числі ентеральних;

створення технологій виробництва якісно нових спеціальних харчових продуктів з цілеспрямовано зміненим хімічним складом (для окремих вікових груп, для профілактики захворювань і підвищення стійкості організму до негативного впливу довкілля з різними видами забруднювачів, для спортсменів, військовослужбовців та певних груп населення, що перебувають в екстремальних умовах);

6) у сфері забезпечення раціонального харчування населення:

вивчення стану фактичного харчування;

проведення моніторингу стану інфекційної та неінфекційної захворюваності, пов'язаної з харчуванням;

забезпечення систематичного перегляду норм фізіологічних потреб населення в основних харчових речовинах та енергії;

надання державної підтримки грудного вигодовування;

здійснення заходів, спрямованих на профілактику та ліквідацію дефіциту вітамінів, макро- і мікроелементів;

розроблення науково обґрунтованих раціонів харчування дітей у загальноосвітніх навчальних та оздоровчих закладах;

здійснення аліментарної профілактики професійних захворювань у категорій осіб, що працюють у шкідливих умовах;

здійснення профілактики інфекційних та неінфекційних хвороб, пов'язаних з харчуванням;

розроблення науково обґрунтованих раціонів харчування хворих;

визначення та забезпечення державної підтримки перспективних напрямів наукових досліджень у сфері раціонального харчування;

створення відповідного кадрового потенціалу з питань у сфері нутриціології та дієтології;

відновлення української школи лікарів-дієтологів та мережі кабінетів дієтології;

відновлення елементів дієтичного харчування у закладах громадського харчування;

створення національного довідника з питань хімічного складу харчових продуктів;

розширення пропаганди серед населення принципів раціонального харчування;

підвищення рівня культури харчування з урахуванням національних традицій і світового досвіду;

7) у сфері підвищення культури харчування та пропаганди принципів раціонального харчування:

поліпшення інформування населення з питань культури харчування;

розроблення програм навчання для спеціалістів у галузі медицини, освіти, громадського харчування, виробництва харчових продуктів;

включення питань раціонального харчування і здорового способу життя до навчальних програм у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах;

створення освітніх програм для масового інформування населення;

створення інформаційно-видавничих програм, організація науково-популярних видань.



Пояснювальна записка
до проекту постанови Кабінету Міністрів України
“Про затвердження Концепції державної політики в галузі харчування
населення України на період до 2010 року”

1. Обґрунтування необхідності прийняття постанови

Проект постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Концепції державної політики в галузі харчування населення України на період до 2010 року” розроблено на виконання Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 березня 2002 р. N 138-р “Про затвердження заходів щодо забезпечення економічного і соціального розвитку України у 2002 році”, з урахуванням рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я, визначених Першим планом дій у галузі харчових продуктів і харчування для Європейського регіону ВООЗ на 2000 – 2005 роки.

2. Мета і завдання прийняття постанови

Основною метою державної політики у галузі харчування є зміцнення і збереження здоров'я населення, профілактика захворювань, пов'язаних з порушенням харчового статусу людини, поліпшення демографічної ситуації в Україні.

Основою для досягнення цієї мети є створення відповідної законодавчої бази та соціально-економічних умов, що забезпечать вирішення таких завдань:

- виробництво в необхідних обсягах продовольчої сировини і харчових продуктів широкого вжитку з високою харчовою і біологічною цінністю;
- забезпечення доступності харчових продуктів в достатній кількості і в широкому асортименті для всіх верств населення;
- висока якість і безпека харчових продуктів;
- забезпечення функціонування ефективної державної системи контролю за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини;
- систематичне вивчення стану харчування дитячого і дорослого населення;
- державне стимулювання виробництва високоякісної продукції внутрішнього виробництва;
- пропаганда серед населення принципів раціонального харчування;
- підвищення рівня культури харчування з урахуванням національних традицій і світового досвіду;
- оцінка перспективності, доцільності та відповідності потребам людини нових технологій виробництва продуктів харчування тощо.

Реалізація зазначеної державної політики вимагає здійснення комплексу загальнодержавних та галузевих заходів, що передбачені проектом Концепції.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту Концепції

Концепція державної політики в галузі харчування визначає основні завдання, принципи, напрямки та етапи державних заходів, спрямованих на вирішення питань поліпшення харчування населення.

Концепція побудована на основі даних постійного спостереження за станом харчування і здоров'я населення, прогнозів розвитку науки і техніки в сфері виробництва сільськогосподарської сировини і харчових продуктів, поширення медичних знань щодо потреб людини в харчових речовинах і енергії. Вона враховує адекватність структури харчування і масштабів споживання продуктів фізіологічним потребам людини; рівень захворюваності, пов'язаний з порушенням структури харчування; якість і безпеку продуктів харчування.

Концепція визначає медичні, правові, економічні та соціальні засади щодо збереження та зміцнення здоров'я населення, профілактики захворювань, пов'язаних з порушенням харчового статусу людини.

Ця Концепція є ідеологічною та організуючою основою державної політики України в галузі харчування населення.

Проект Концепції обговорювався з широкими колами громадськості, був опублікований у засобах масової інформації, схвалений на загальних зборах Академії медичних наук України.

4. Стан нормативно-правової бази у сфері регулювання державної політики щодо харчування населення

Основним нормативно-правовим актом, що визначає право громадян на достатній життєвий рівень, у тому числі на достатнє та повноцінне харчування, є Конституція України.

В Україні послідовно формується законодавча база для забезпечення реалізації цих конституційних прав. Законом України "Про прожитковий мінімум" від 15.07.99 р. № 966-XIV закріплено принципи формування наборів харчових продуктів відповідно до фізіологічних потреб організму людини в основних харчових речовинах та енергії з урахуванням рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я, а також необхідність їх систематичного перегляду.

Питання поліпшення стану фактичного харчування різних верств населення знайшло своє відображення у міжгалузевій комплексній програмі "Здоров'я нації" (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 01.2002 № 14), Програмі "Здоров'я літніх людей" (затверджена Указом Президента України від 10.12.97 р. №1347/97), Указі Президента України від 01.2001 р. № 42/2001, яким затверджені додаткові заходи щодо забезпечення виконання Національної програми "Діти України" на період до 2005 року.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2001 р. № 1712 затверджено Комплексну програму забезпечення реалізації Стратегії подолання бідності, якою передбачено підвищення доходів громадян, поліпшення їх добробуту та харчування.

Наказом МОЗ від 18.11.99 № 272 затверджені Норми фізіологічних потреб населення України в основних харчових речовинах та енергії, зареєстрований Міністерством юстиції 03.12.99 за №834/4127).

Постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.2000 р. № 656 затверджені набори харчових продуктів для основних соціальних і демографічних груп населення. Окрім цього, постановою Кабінету Міністрів

Україні від 27 грудня 2001 року № 1752 затверджені норми харчування для осіб, хворих на туберкульоз та інфікованих мікобактеріями туберкульозу.

Питання якості та безпеки харчових продуктів і продовольчої сировини регулюються законами України "Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини", "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення", "Про захист населення від інфекційних хвороб", "Про ветеринарну медицину", Декретом Кабінету Міністрів України "Про стандартизацію і сертифікацію" та іншими підзаконними актами.

Однак, на сьогодні в Україні відсутній національний План дій в галузі харчування, прийняття якого дозволило б суттєво поліпшити стан фактичного харчування населення.

Основою для підготовки такого Плану має стати Концепція державної політики у галузі харчування населення.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень Концепції на етапі підготовки конкретних заходів державної політики у галузі харчування не потребує фінансування із державного бюджету та місцевих бюджетів і здійснюється центральними органами виконавчої влади в межах їх компетенції.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття постанови

Реалізація Концепції дасть можливість Україні здійснювати свою власну національну політику у цій сфері з урахуванням міжнародного досвіду, світових стандартів. Послідовна комплексна державна політика в галузі харчування, спрямована на забезпечення всіх груп населення повноцінним, національним харчуванням дасть позитивні результати в зниженні рівнів захворюваності, поліпшенні показників здоров'я населення та подовженні тривалості життя.

Директор
Міністерства охорони здоров'я
України



В.В.Загородній

Д О В І Д К А

про погодження проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Концепції державної політики в галузі харчування населення України на період до 2010 року»

Проект акта розроблений Міністерством охорони здоров'я України на виконання Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 березня 2002 р. № 138-р «Про затвердження заходів щодо забезпечення економічного і соціального розвитку України у 2002 році», з урахуванням рекомендацій Міжнародної організації охорони здоров'я, визначених Першим планом дій у галузі харчових продуктів і харчування для Європейського регіону ВООЗ на 2000 – 2005 роки, і погоджено:

З уважень

В.Г.Кремень	Міністр освіти і науки України
А.І.Мярко́вський	В.о.Першого заступника Міністра фінансів України
М.І.Деркач	Міністр економіки України
В.І.Довженко	Міністр України у справах сім'ї, дітей та молоді
Л.С.Шко́льник	Голова Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики
А.Л.Мураховський	В.о.Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України

З уваженнями, що враховані:

В.А.Слауга	Міністр аграрної політики України
А.П.Заєць	В.о.Міністра юстиції України

Міністра охорони здоров'я
України



В.В.Загородній

№ 02 2004 р.

ВИСНОВОК
Міністерства юстиції України
за результатами правової експертизи проекту
постанови Кабінету Міністрів України „Про затвердження
Концепції державної політики в галузі харчування населення України
на період до 2010 року”

Головний розробник – Міністерство охорони здоров'я України.

1. Правові підстави прийняття акта.

Проект постанови Кабінету Міністрів України „Про затвердження Концепції державної політики в галузі харчування населення України на період до 2010 року” розроблено на виконання пункту 31 заходів щодо забезпечення економічного і соціального розвитку України у 2002 році, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 березня 2002 р. № 138-р.

Питання, врегулювання яких передбачається цим проектом, належать до компетенції Кабінету Міністрів України.

2. Відповідність проекту Конституції України.

Проект постанови не суперечить Конституції України.

3. Відповідність проекту актам законодавства, що мають вищу юридичну силу.

Проект постанови не суперечить актам законодавства, що мають вищу юридичну силу.

4. Узгодженість проекту з актами такої ж юридичної сили.

Проект постанови узгоджується з актами такої ж юридичної сили.

5. Відповідність проекту міжнародним договорам України.

Проект постанови не потребує проведення експертизи на відповідність міжнародним договорам.

6. Відповідність проекту вимогам нормопроєктувальної техніки.

В абзаці четвертому розділу 3 „Забезпечення реалізації Концепції” проекту Концепції слова „зкладах освіти” слід замінити словами „навчальних закладах”, а в абзаці п'ятому цього ж пункту слова „середніх закладах загальної освіти” слід замінити словами „загальноосвітніх навчальних закладах”, що буде відповідати термінології чинного законодавства України про освіту, зокрема, статті 53 Конституції України.

До абзацу дев'ятого розділу 3 „Забезпечення реалізації Концепції” проекту Концепції, яким пропонується законодавчо забезпечити відповідальність виробника за якість та безпеку харчових продуктів, слід зазначити, що Законом України „Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини”, зокрема, статтею 21, встановлено цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до законів України осіб, винних у порушенні вимог цього Закону.

В абзаці п'ятдесят третьому розділу 3 „Забезпечення реалізації Концепції” проекту Концепції слова „шкільної і вузівської освіти” слід замінити словами „загально середньої та вищої освіти”, що буде відповідати термінології Закону України „Про загальну середню освіту” та Закону України „Про вищу освіту”.

Вважаємо, що абзаци п'ятдесят сьомий, п'ятдесят восьмий та п'ятдесят дев'ятий цього ж розділу проекту Концепції, якими пропонується визначити те, що центральні органи виконавчої влади розробляють конкретні заходи та механізм реалізації положень Концепції, те, що узгодження пропозицій державних і громадських організацій у цій сфері здійснює Віце-прем'єр-міністр України з питань гуманітарної політики та те, що нормативно-правове забезпечення здійснюється шляхом прийняття та реалізації Національного плану дій у галузі харчових продуктів і харчування, слід опрацювати та викласти їх у проекті постанови Кабінету Міністрів України.

В абзаци шістдесят першому цього ж розділу проекту Концепції слова «телебаченні, радіо, у друкованих виданнях» слід замінити словами «у засобах масової інформації», що буде відповідати термінології Закону України «Про інформацію».

7. Відповідність проекту основним положенням законодавства Європейського Союзу.

Проект постанови за предметом правого регулювання не належить до пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

8. Узагальнений висновок.

Проект постанови погоджено із зауваженнями.

Правову експертизу проекту акта проведено Департаментом соціального, трудового та гуманітарного законодавства Мін'юсту.

В.о. Міністра

А.П. Зашчъ

19 лютого 2004 р.